Ivana Bozděchová:

Korejci jsou vstřícní, ale korejské si chrání

Na jihokorejské Hankuk University of Foreign Studies se vyučuje pětačtyřicet cizích jazyků a jedním z nich je čeština. „Ze 150 absolventů bakalářského studia bohemistiky se bude v budoucnu tímto oborem zabývat tak nanejvýš pět procent, ale seznámí se s českým světem, jeho historií a kulturou. Své znalosti mohou využít i při svých obchodních aktivitách," říká Ivana Bozděchová. Nedávno jsme využili vzácné příležitosti, abychom si s ní popovídali o jejím dvouapůlletém angažmá profesorky na této respektované vysoké škole.

Doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc. Od roku 1985 působí na Filozofické fakultě UK, v současné době v Ústavu českého jazyka a teorie komunikace. V akademickém roce 1990–1991 učila na University of Nebraska at Omaha a v roce 1991–1992 na Stanford University v USA. Období 2010–2012 strávila jako profesorka-rodilá mluvčí na Hankuk University of Foreign Studies v jihokorejském Soulu. Na FF UK se zabývá přípravou učitelů českého jazyka a bohemistů. Má bohaté zkušenosti z výuky cizinců a krajanů českému jazyku. Je členkou řady odborných institucí doma i v zahraničí.

Máme povinnost pečovat o svou mateřštinu

Korejci jsou homogenní národ s uzavřenou kulturou, která není Evropanovi moc srozumitelná. Co vás jako absolventku oboru čeština – angličtina s dlouholetou akademickou dráhou bohemistky přivedlo do Soulu?

K výuce cizinců českému jazyku jsem se dostala už před třiceti lety na letních kurzech pro krajany. Naučili mě dívat se na češtinu a Čechy z jejich břehu a někdy kladli otázky, jež by mě nikdy nenapadly. V druhé polovině osmdesátých let to byla velká zkušenost s kulturami, s nimiž jsem jinak neměla možnost přijít bezprostředně do styku.

Ještě větší porce poznání se mi dostalo zkraje devadesátých let během mého pobytu ve Spojených státech, kde jsem učila češtinu na Stanfordově univerzitě. Po dvou letech jsem se vracela s obrovskou pedagogickou a lidskou zkušeností a četnými kontakty na zajímavé lidi. Pochopila jsem, že zájem o vaši mateřštinu a vlast a poznání jiných společností vám může přinést neméně štěstí jako těm, jimž své znalosti předáváte.

Ale Spojené státy a Evropa patří do jedné euroatlantické civilizace. Neobávala jste se určité izolace v tak

kulturně odlišném prostředí? Dva a půl roku v Soulu není zrovna krátká doba.
Původně jsem tam letěla na semestr, znala jsem se z mezinárodních setkání s některými korejskými bohemisty, kteří mě doporučili jako rodilého mluvčího. Vždycky jsem toužila poznat lidi v různých koutech světa. Korejci jsou velmi vstřícní lidé, kteří vám kdykoli ochotně pomohou i za cenu vlastních komplikací. Když jsem například hledala na ulici v mapě cestu, hned se jich ke mně seběhlo několik, aby mi pomohli se zorientovat. Když neuměli anglicky, zavolali svým známým, kteří řeč ovládali, a ti mi vysvětlili, jak se dostanu, kam potřebuji. Klidně si nechali ujet autobus, aby mě nenechali čekat na zastávce samotnou. Pozornost k okolí mají v sobě, řídí se niterně přijatou a všeobecně respektovanou morálkou vycházející z konfuciánské tradice.

JAK SE ŘEKNE ANTONÍN DVOŘÁK KOREJSKY?

Po staletí byli Korejci vybaveni jen vlastním jazykem. V posledních desetiletích se snaží tento handicap dohnat. Děti se učí anglicky již od tří let, v jihokorejské televizi běží výborné kurzy anglického jazyka, na vysokých školách se běžně studuje v angličtině. Ale mají prý problémy s výslovností zejména souhlásek „r" a „ř". Někteří rodiče prý posílají své potomky na chirurgický zákrok na jazyku, díky němuž lépe zvládnou fonetiku indoevropských jazyků. Co je na tom pravdy?
Podobné případy patří mezi vzácné, ač mediálně vděčné extrémy. Výslovnost v angličtině nebo češtině je sice pro ně složitější, ale dokáží ji zvládnout i na vynikající úrovni. Občas jsem si pouštěla jednu přední jihokorejskou rozhlasovou stanici zaměřenou na vážnou hudbu. Zatímco ve Spojených státech jsem z éteru i v akademickém prostředí slýchala „Dvorak", „Bedrich Smetana" a „Moldau", korejský moderátor vždy pronesl s perfektní českou výslovností „Antonín Dvořák", „Bedřich Smetana" a „Vltava". Pro Jihokorejce je typická úcta nejen k vlastní tradici a hodnotám, ale i k tradici a hodnotám jiných národů.

Imponují nám rostoucí ekonomické ukazatele a exportní úspěchy tohoto „asijského tygra". Dokáže Čech pochopit, co všechno se skrývá za industriálními „zázraky" země bez domácích surovin?
Pokud tam nějakou dobu žije, asi ano. Korejci to nikdy neměli lehké. Korea byla po staletí jablkem sváru mezi Čínou a Japonskem a ještě řadu let po „zapomenuté" válce 1950 až 1953 se sociálně-ekonomicky i politicky pohybovala na pomezí beznaděje. (*Pozn. red.: Roční příjem na hlavu činil na konci 50. let jen 100 dolarů.*) Mimo jiné těžila hodně z výhod „konfuciánského kodexu", kam patří ochrana tradičních hodnot ve jménu společenské harmonie, kolektivní odpovědnost, pořádek, respekt ke společenské hierarchii, ke vzdělání a rodina jako základ sociální stability.

NEVÍTE, NA ČEM JSTE

O Jihokorejcích se říká, že úplně propadli „vzdělávací horečce". Není to trochu nadsázka?
Touha po vzdělání patří vedle silného smyslu pro rodinu a pracovitosti k jejich hlavním charakterovým rysům. Cení si ho natolik, že se na studijních nákladech talentovaného dítěte podílejí nejen jeho rodiče, ale i vzdálenější příbuzní, je-li potřeba. Strýc například prodá nemovitost, aby se nadanému synovci, potenciálnímu virtuosovi, mohly koupit drahé housle. Sdílet nejen radost, ale i starost a pomoc je pro Jihokorejce samozřejmé.

> Pro Jihokorejce je typická úcta nejen k vlastní tradici a hodnotám, ale i k tradici a hodnotám jiných národů.

Čím se podle vás nejvíc liší vysokoškolské studium u nás a v Koreji?
Stinné stránky spatřuji v jisté účelovosti a obavě tamějších studentů, svázaných bezvýhradným respektem k vyučujícím, ptát se a bez zábran diskutovat. Účelovosti a „honbě za tituly" proto, že zaměstnavatelé při konkurzech přihlížejí především ke studijním výsledkům. I když vyučující chápe motivaci studentů dosáhnout co nejlepších známek, nemůže se jejich morálním tlakem nechat citově vydírat. Zároveň však musím obdivovat jejich houževnatost, s níž ve vysoké konkurenci procházejí četnými přijímacími pohovory.

Z oné pověstné slušnosti a neochoty říkat věci na rovinu však často bolí hlava české exportéry. Jak jste se s nimi vyrovnávala vy?
S tímto povahovým rysem jsem bojovala i ve výuce. Jihokorejští studenti totiž respektují učitele natolik, že mu odkývají úplně všechno. Dlouho jsem je musela přesvědčovat, že když něčemu nerozumí, mají se zeptat. Ale chtěla jsem po nich něco, nač dosud nebyli zvyklí.

Jihokorejec nikdy neodchází od nevyřešeného problému, ale jeho cílem je spokojený partner. Nelže, ale spoustu věcí raději neřekne, protože nechce vyvolat konflikt. Profesionální etika mu nedovoluje, aby dal najevo nespokojenost. Potíž je v tom, že pak leckdy nevíte, na čem jste.

Nedávno u nás proběhly maturitní zkoušky, jejichž klesající náročnost a rostoucí neúspěšnost maturantů vyvolávají permanentní debaty. Jak probíhají v Korejské republice?
Na studenty, maturanty nevyjímaje, jsou tam kladeny vysoké nároky. Současně mají v období zkoušek vytvořeny nadstandardní podmínky. Ohleduplnost vůči nim zachází tak daleko, že nad budovami, v nichž se konají maturity, nelétají letadla, aby je nerušila, a v městské dopravě jsou upřednostňováni před ostatními účastníky provozu, aby se nikde nezdrželi a mohli se plně soustředit.

Zmínila jste se o obrovské konkurenci při studiu i v zaměstnání. Jak ovlivňuje jejich chování?
Projevuje se všude. Na jedné straně si Jihokorejci nezištně pomáhají a na sebe nehledí, na druhé si již na základní škole uvědomují, že by je mohl kterýkoli spolužák v budoucnu ohrozit u přijímacích pohovorů. Vycestovat třeba jen na semestr do zahraničí jim skýtá mnohem

lepší podmínky uplatnění oproti těm, kteří zkušenost ve světě nezískali. Opravdová, hluboká přátelství jsou tam proto mnohem vzácnější než u nás.

KOREJCI NIKDY NEODCHÁZEJÍ OD NEVYŘEŠENÉHO PROBLÉMU

Když jsme u těch protikladů. Jak dokáží skloubit smysl pro rodinu s workoholismem?

Péče o rodinu a zodpovědnost za ni jsou pro ně naprosto samozřejmé. Nemají síť sociálních služeb a pečovatelských domů, o nemohoucí rodiče se tradičně stará nejstarší syn, jestliže není, pak jiný člen rodiny. Výjimku představují jen pracovní povinnosti. Jako profesionálové jsou perfektní a práci upřednostňují i před rodinným životem. Jihokorejci nikdy nenechají problém nevyřešený, nikdy neodcházejí od rozdělané práce. Konec pracovní doby je u nich pouze orientační veličina. Nenapadne je, že by mohli něčeho zneužít nebo si přisvojit něco, co není jejich. Při návratu na prázdniny mi bylo trochu líto, že Česko mělo po roce osmdesát devět lepší startovací podmínky ve zdrojích a financích než Korejská republika po roce 1953, ale nevyužilo jich tak smysluplně, jak mohlo.

Máte mezi Jihokorejci řadu známých a přátel. Asi je těžké zjistit, co je jim nepříjemné. Vycítila jste něco takového?

Neradi se baví o korejské válce z padesátých let, i když u starší generace přetrvává určitý resentiment po sjednocení národa. Naučili se však v podmínkách příměří žít a akceptovali realitu. Ale dotýká se jich, když se cizinci víc než o jejich vlast zajímají o mýty opředenou Severní Koreu.

Za velmi zajímavé povídání děkuje Věra Vortelová
Foto: Marek Jenšík a archiv I. Bozděchové

Korejští manažeři se učí česky

Korejská univerzita zahraničních studií (HUFS) byla založena v roce 1954. Tato soukromá vysoká škola poskytuje výuku v 45 cizích jazycích a jako jediná v Korejské republice nabízí také aprobaci bohemistiky. V současné době se jí tam věnuje na 150 studentů. Pedagogický tým tvoří kromě korejských bohemistů český rodilý mluvčí. S univerzitou úzce spolupracují nejen jihokorejští politici a akademická sféra, ale i řada nadnárodních firem. Dlouhodobě na ní působí například školicí středisko společnosti Samsung, které formou intenzivních šestitýdenních kurzů se závěrečnou zkouškou poskytne dvěma až třem studentům, adeptům na pozice vyššího a středního managementu firmy pro teritorium ČR, základy českého jazyka.

inzerce

minerva
zaostřeno na průmysl

Jen **efektivní podnikové procesy** vedou k udržení se na trhu, zvýšení **konkurenceschopnosti a expanzi**

PŘESNĚ PODLE VAŠICH POTŘEB
OBOROVÉ ŘEŠENÍ OD MINERVY ČR

Pomáháme výrobním podnikům s optimalizací podnikových procesů:

- prodej a nákup
- logistika a skladování
- plánování a řízení výroby
- finance a manažerské rozhodování
- údržba strojů a majetku
- řízení lidských zdrojů
- řízení vztahů se zákazníky

QAD
Our Passion. Your Advantage.

Informujte se jak zefektivnit oblasti Vašeho informačního systému na marketing@minerva-is.cz

www.minerva-is.eu